

יום טוב פרק שני ביצה

כא.

עין משפט נר מצוה

סב א מיי פ"א מהל' י"ט הלכה ד' סמנ לאון י"ט ע"ש פ"א ח"ט ס' מלח סעף יא:
 סג ב מיי ש"ס סמנ סס טו"ע י"ט ח"ט ס' מקו סעף ג:
 סד ג מיי פ"ו מהלכות נבחים הלכה ח טו"ע י"ט ס' של סעף ג:
 סה ד מיי פ"א מהל' י"ט הלכה ד' סמנ סס טו"ע י"ט ח"ט ס' מקו סעף ג:
 סו ה מיי פ"ו מהלכות נבלה ה טו"ע י"ט ס' של סעף ג:
 סז ו מיי פ"א מהל' י"ט הלכה טו:
 סח ח מיי ש"ס הל' ד טו"ע י"ט ח"ט ס' מקו סעף ג:
 סט ט מיי פ"א מהל' י"ט הלכה טו:
 ספ י מיי ש"ס הל' ד טו"ע י"ט ח"ט ס' מקו סעף ג:

אבל נדרים ונדבות בי קא זכו משרחן גבוה קא זכו. הכנים צמח וזקן והישראל צבצר משלחן גבוה כעבד שנוטל פרס מצדו כן פרש"י ואפי' לרבי יוסי הגלילי דקאמר קדשים קלים ממון צעלים ס' צ"ב (דף י"ג) ואפי' לאחר ^ה זריקה קאמר דממון צעלים הם רק צמחנות והנה מ"מ

אומר ממון וכן צמחנות גבוה ^ה דלא עיקר הקרבן צבציל גבוה והלכך נהי דהוי ממונו לקדש צו את האשה מ"מ כל העבודות לזוך גבוה הם עושים: **עיסה** חציה של נברי וחציה של ישראל. ואם תאמר והאמר לעיל ^ה רבי שמעון בן אלעזר אומר ממלאה אשה עמון פת ואפי' שאינה זריכה אלף לפת אחת מפני שהפת נאפית יפה בזמן שהתנור מלא ושרי לפתות צ"ט אפי' למחילה וכי מימא דאמיא לת"ק והא הלכתי כר' שמעון דמתיר ^ה ויש לומר דשמי התם דכל הפת של ישראל צריכה להיות אצל הכהן כל אחד ואחד אז או אז ועוד

דלמא מקלעדי ליה אורחים אצל הכהן דחזיה של נכרי: אסור לפתות צ"ט: **הזיבין אי יחיבין** ^ה ליוקא ולא קפדי כל חדא וחדא וכו'.

פרש"י ופליגא אהיהא דלעיל דרבי חסדא דקאמר עיסה חזיה של נכרי וכו' דאפשר למפלגה צלשהד וואומר ר"י דלא פליגי דשמי עיסה דחזיה של נכרי וחזיה של ישראל דישאל מני למפלגה ולאפות חלקו אצל הכהן מיירי שיהי הקמח לצני חילא אלף שטורח אפייה הוה רמי אצני צאגא הלכך לא היו יכולין ליקח כלל מן הקמח קודם אפייה לאפותו לזוך שהוא קל. לפיכך זרק אפילו לכתחילה, אבל שבות דשבת דחמירא לא. עורבא פרת, לשון גנאי ופחיתות היא, כלומר דעת זו דעת נערים ששוחקין בעבורי. היום סמכנו באשיות, כלומר היום סמכו אחר בשיבה. ואסיקנא דלברי רב חסדא בהמה חציה של גוי וחזיה של ישראל מותר לשחטה ביו"ט, דאי אפשר לאכול ממנה כזית בלא שחיטה, ולא דמיא לגורים ונדבות הדני משלחן גבוה זכו. אבל עיסה חציה של נכרי וחזיה של ישראל אכילתא פחותה ביו"ט, דאי אפשר דפליגי לה ביישה. ומתבאר עליה מיהא, עיסת כלבים בזמן שהרועים אוכלין ממנה (חייבין) [חייבת] בחלה, ומעריבין ומשתפין בה ומברכין ומזמנין עליה, ונאפת ביו"ט, ואדם יוצא בה י"ח בפסח, ואמאי נאפת אותה עיסה חציה לכלבים ביו"ט, הא אפשר לחלק העיסה וליטול מנת הרועים ולהניח מנת הרועים. ופרקי רב חסדא שאני כלבים הואיל אם נדמנו להו בבילה אפשר להאכילם, ונמצאת כל העיסה לרועים בלבד. ואסיקנא ומי אית ליה לרב חסדא הואיל, הוא יאמר חסדא מו"ט לחול, רב חסדא אמר לוקה, לא

הוראה על מנת להקטיר כו'. כלומר ויקטיר אימורין לערב ולא יקטירם היום: **לכחלה** לא. הואיל ולא יאכל בשר היום: שאני **שבות שבת**. החמירו חכמים דצדקיהם צבצת מבזים טוב: מה צין זה לגדר ודבש. שאחין לו וחזין לגבוה גבוה: **עורבא פרת**. עורב הפרח למעלה. השיאו לגדר אחר: כי נפק רב אויא: **אמר ליה רבה ברבי רב הונא לאבבה**: לאו היינו כו'. ולמה דחיתו והלך לו צלמיה: אני היום סמכוני צאששות. י"ט הוא ודחתי לרביס וחליתי ומטרח הדרשה וקורא אני עלי סמכוני צאששות ויצור לי טעודה וסמקוד: דצניא טעמא. וזרין אני להרהר ולעייין צה: **ועעמא מאי**. סוגיא דגמרא הוא: **כנים משלחן גבוה קא זכו**. צמח וזקן והי' לצעלים צשאר הצבצר כעבד הנוטל פרס מצדו רבו נמלאת חלה. שחטה לשם גבוה: **חייבין צחלה**. דלמא קרינא ציה: **ומעריבין צה**. עריבין חרות להוואי מצמים לחצר שהצמים רשות לכל יחיד ויחיד והחצר רשות כולן ולריכיס עריב להוואי כל אחד מצדו לחצר: **ומשפטים צה**. שמוקן קרי צמזמו צחירות הרבה פתוחין לו וכל צחירות צש"ס לפני הצמים ויואלים דרך חצר לרשות הרבים או למזבי: **ומזכרין עליה**. המוואי: **ומזמנים עליה**. שלשה שאלנו כחמת: **ונאפס צ"ט**. משום חלק הרועים: **ואדם יוצא צה ידי חובתו כפסח**. לילה הראשון של פסח שהוא מנוה לאכול מנה דמתיב צעריב תאכלו מנות (שמות י"ג) ושאר הלוחם אסר אפה לכול שאר דברים צלח לחם הרשות צידו: **לפייסן צבצלה**. ונמלאת כולה נאכלת לאדם: **ומי אויס ליה הואיל**. סוף סוף מפרנס הכלבים ממנה שהרי אין לו נבלה ומשום אסמכתא דהואיל ואילו היה לו נבלה קא שרית לה: **מ"ט** וזאת הימא אסר אפה דאף ודאי לחול הוא: **צני צאגא**. ישראל הדרים צכפרים: **דרמו עלייהו קמחא דבני חילא**. המלך הטיל עליהם לאפות וצבצל לצני חילו אנשי מלחמתו: **כל חדא וחדא כו'**. ופליגי רב הונא אדרב חסדא דלמך חזיה של נכרי וחזיה של ישראל אסור לאפותיה: **הסימני**. מתמנת היא כדכתיב (שופטים טו) שמעון חתן התימני מתמנת: **אמש**. כלומר צין הערבים של יו"ט: **צגש**. חיל גדול של גדודי נכרים שמחפשים וצולשין לשלול שלל: **יאל צגש**. שפחתתם צממון יאל ואלך צבציל הפסד עונש שתענשו על חולו יו"ט: **ולא לצגשים לא קרסין**: **והא חזי למיכל מיניה**. ולא יקפידו שהרי משלחן היה: **היינו דקאמר ליה כו'** לא גרס והכי גרס **והא חזי לצגשים**: **סנאי היא**. דאיכא מנא דאסר לכלבים: **לכל נפש**. אך אשר יאכל לכל נפש: **הני**

(א) ע"י מוס' חולין קכג: קדי' עור וכו' (ב) [חולין קכ"ה:] (א) [פי' אותו היום סמכנו ביצה והשוניו צבצל. ערוך ערך סמך.] (ד) [יקדשו צ"ב:] (ט) [על ערלי כד' חולין קכג.] (ס) מלה פ"א מ"מ (י) פסחים מו: סב, (י) [י"ל להו, (ח) [מוספת פ"ב, (ט) [על כו' וז"ל, (י) [י"ל שמיטה. מהרש"א, (י) [דף י"ח, ט' ונ"י מוס' פסחים מו. ס"ה ע"ד שחפשי וכו' ימיצב קושת מוספת דהכל, (ט) [י"ל אחר ד"ה חילין.]

תורה אור השלם

1. סמכוני באשיות רפדוני בתפוחים כי חולת אהבה אני. שיר השירים ב ה קדש ובים השביעי מקרא קדש יחיד לבם קל מלאכה לא יאכל בהם אך אשר יאכל יקח נפש הוא לבדו יעשה לבם: שבות בי טו ומבד נפש בהמה ושלמנה נפש תחת נפש: ויקרא כד הי

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה חולין יא יבנין רפתא לניוקא:

גליון הש"ס

גמ' שובמ אני אפי' נפש בהמה. עירן מיר דף מ"ח ע"א ועין גי"ש פרק יא מ"ט דמרומוט ו"ע:

מוסף רש"י

הורצה על מנת להקטיר. ונצדד שאמורין מקטיר לערב (נדר כ"ה) אצל היום לא יקטירם (מנחות פ"ח). משלחן גבוה קא זכו. הקרבת האופה מו"ט לחול. האופה מו"ט לחול. לחמי שאל ונמר סעודתו, דשפיעטא ל' ללא חולא לא מדי הארצה דאורחא שהוא חול (פסחים פ"ח). לוקה. משום לא תשעה לו מלאכה (שם). הואיל ומקלעדי ליה אורחים. שיהי ליימן לפת זה היום (שם).

מוסף תוספות

א. [ד]העבודה צורך גבוה ונתנו וכהנים ובעלים הוו כעבד הנוטל פרס מרבו. מ"ט. ב. דכי שרא חממא לשחוט ביו"ט לצורך הירוש היינו שחיטה שעיקרה לצורך הירוש ולא שעיקרה לצורך גבוה. מריס י"ב: י"ט ד"ה אשל ג. אי אפשר שלא יתן לגוי חלק ולא שריון למטרה חלק נכרי בשביל הכשר פת שלנו. ה. ונמצאת העיסה כולה לרועים. בעני מיניה מרב א שריו בני החיילות של גורים קמה על היהודים לאפות אותו ביו"ט. ואמר להם אם כשנתנו מאותה הפת לתנוקות של יהודים, לא קפדי עליהו בני בני חילא, כל חדא וחדא חזיא חזיא ליוקא ונשיר, אבל אי קפדי, נמצא כי לגורים עושין דמיא. והיה בן בבא, בולשת באה לעירונו לילי יום טוב, ובקשו [לחטוף] את כל העיר, ושחטנו להן עגל והאכלנום, ואיל ר' יהודה בן בבא והרי אמרה תורה לכם ולא לגורים לכם ולא לכלבים, מכלל שלא עשו כחלבה, אמאי, והא עגל זה ראויה שיאכלו גם הם ממנו תחילה, והגורים אין ממחין ולא קפדי כי של ישראל היה. ופרקי רב יוסף עגל טריפה הואי דלא חזי לישאיל כלל. לכם ולא לכלבים תנאי. יש חנה והוא ר"ע שאומר מותר לעשות מלאכה לכלבים, דכתיב לכל נפש ואפילו נפש בהמה במשמו, ור' יוסי הגלילי אסר שנאמר לכם ולא לגורים ולא לכלבים.

רבינו הגנאל

הורצה ע"מ להקטיר אימורין לערב. דייקנן מינה דאי עבד און, דקתני איה זרק הורצה, אבל לכתחילה לא. בשלמא לרבה דאמר זורק היום כדי להתיר בשר לאכילה, כיון דשבת לאו בר אכילה הוא, לפיכך אינו זורק לכתחילה, אלא לרבה בר רב הונא דאמר זורק היום כדי להקטיר אימורין לערב, אבאי אינו זורק לכתחילה, הלא יקטיר אימורין לערב, ועלתו לו קושא. איבעית אימא אמר לך רבה בר רב הונא, כי קאמיא שבות דריו"ט שיהוה קל, לפיכך זרק אפילו לכתחילה, אבל שבות דשבת דחמירא לא. עורבא פרת, לשון גנאי ופחיתות היא, כלומר דעת זו דעת נערים ששוחקין בעבורי. היום סמכנו באשיות, כלומר היום סמכו אחר בשיבה. ואסיקנא דלברי רב חסדא בהמה חציה של גוי וחזיה של ישראל מותר לשחטה ביו"ט, דאי אפשר לאכול ממנה כזית בלא שחיטה, ולא דמיא לגורים ונדבות הדני משלחן גבוה זכו. אבל עיסה חציה של נכרי וחזיה של ישראל אכילתא פחותה ביו"ט, דאי אפשר דפליגי לה ביישה. ומתבאר עליה מיהא, עיסת כלבים בזמן שהרועים אוכלין ממנה (חייבין) [חייבת] בחלה, ומעריבין ומשתפין בה ומברכין ומזמנין עליה, ונאפת ביו"ט, ואדם יוצא בה י"ח בפסח, ואמאי נאפת אותה עיסה חציה לכלבים ביו"ט, הא אפשר לחלק העיסה וליטול מנת הרועים ולהניח מנת הרועים. ופרקי רב חסדא שאני כלבים הואיל אם נדמנו להו בבילה אפשר להאכילם, ונמצאת כל העיסה לרועים בלבד. ואסיקנא ומי אית ליה לרב חסדא הואיל, הוא יאמר חסדא מו"ט לחול, רב חסדא אמר לוקה, לא

הורצה על מנת להקטיר אימורין לערב אם זרק דיעבד אין לכתחילה לא בשלמא לרבה ניהא אלא אלא לרבה בר רב הונא קשיא קשיא ואיבעית אימא שאני שבות שבת משבות י"ט: בעא מניה רב אויא סבא מרב הונא בהמה חציה של נכרי וחזיה של ישראל מהו לשחטה ביו"ט אמר ליה מותר ^ה אמר ליה וכו' מה בין זה לגדרים ונדבות אמר ליה ^ה עורבא פרת כי נפק אמר ליה רבה ברבי רב הונא היינו רב אויא סבא דמשתבח ליה מר בגויה דגברא רבה הוא אמר ליה ומה אעביד ליה ^ה אני היום סמכוני באשיות רפדוני בתפוחים ובעא מוואי מלתא דבעיא טעמא ומעמא מאי בהמה חציה של נכרי וחזיה של ישראל מותר לשחטה ביו"ט דאי אפשר לכזית בשר בלא שחיטה אבל נדרים ונדבות אסור לשחטן ביו"ט דכהנים ^ה כי קא זכו משלחן גבוה קא זכו: אמר רב חסדא בהמה חציה של נכרי וחזיה של ישראל מותר לשחטה ביום טוב דאי אפשר לכזית בשר בלא שחיטה ^ה עיסה חציה של נכרי וחזיה של ישראל אסור לאפותה ביו"ט דהא אפשר ליה למפלגה בלישה מתיב רב הונא בר הנילא ^ה עיסת כלבים בזמן שהרועין אוכלין ממנה חייבת בחלה ומעריבין בה ומשתפין בה ומברכין עליה ומזמנין עליה ונאפת ביו"ט והאדם יוצא בה ידי חובתו בפסח ואמאי והא אפשר ליה למפלגה בלישה שאני עיסת כלבים הואיל ואפשר לפייסן בנבלה ומי אית ליה לרב חסדא הואיל והא אתמר ^ה האופה מו"ט לחול רב חסדא אמר לוקה רבה אמר יאנו לוקה רב חסדא אמר לוקה לא אמרינן הואיל ומקלעדי ליה אורחים חזי ליה השתא נמי חזי ליה רבה אמר יאנו לוקה יאמרי' הואיל אלא לא תימא הואיל ואפשר אלא כגון דאית ליה נבלה דודאי אפשר לפייסן בנבלה: בעו מניה מרב הונא הני בני באגא דרמו עלייהו קמחא דבני חילא מהו לאפותה ביו"ט אמר ^ה (ליה) ^ה חזינא אי יהבי ליה רפתא לינוקא ולא קפדי כל חדא וחדא חזיא לינוקא ושירי ואי לאו אסור והתניא ^ה מעשה בשמעון התימני שלא בא אמש לבית המדרש בשחרית מצאו [ר'] יהודה בן בבא אמר לו מפני מה לא באת אמש לבית המדרש אמר לו בלשת באה לעירונו ובקשה לחטוף את כל העיר ושחטנו להם עגל והאכלנום ופטרנום לא יצא שרככם בהפסדכם שהרי אמרה תורה ^ה לכם ולא לעובדי כוכבים ואמאי הא חזי למיכל מיניה אמר רב יוסף עגל טריפה הואי והא חזי לכלבים תנאי היא דתניא ^ה אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם ממשמע שנאמר לכל נפש ^ה שומע אני אפילו נפש בהמה ישלמנה תלמוד לומר לכם כענין שנאמר ^ה ומכה נפש בהמה ישלמנה תלמוד לומר לכם ^ה לכם

אמרינן הואיל ואי מקלעדי ליה אורחין חזו ליה האי נהמא כוליה, ורבה אמר אינו לוקה אמרינן הואיל. ופרקינן לא שרא האר מתניתין אלא בדאית ליה נבילה מוטלת, דרודאי מפיס להו לכלבים בה, ונמצאת העיסה כולה לרועים. בעני מיניה מרב א שריו בני החיילות של גורים קמה על היהודים לאפות אותו ביו"ט. ואמר להם אם כשנתנו מאותה הפת לתנוקות של יהודים, לא קפדי עליהו בני בני חילא, כל חדא וחדא חזיא חזיא ליוקא ונשיר, אבל אי קפדי, נמצא כי לגורים עושין דמיא. והיה בן בבא, בולשת באה לעירונו לילי יום טוב, ובקשו [לחטוף] את כל העיר, ושחטנו להן עגל והאכלנום, ואיל ר' יהודה בן בבא והרי אמרה תורה לכם ולא לגורים לכם ולא לכלבים, מכלל שלא עשו כחלבה, אמאי, והא עגל זה ראויה שיאכלו גם הם ממנו תחילה, והגורים אין ממחין ולא קפדי כי של ישראל היה. ופרקי רב יוסף עגל טריפה הואי דלא חזי לישאיל כלל. לכם ולא לכלבים תנאי. יש חנה והוא ר"ע שאומר מותר לעשות מלאכה לכלבים, דכתיב לכל נפש ואפילו נפש בהמה במשמו, ור' יוסי הגלילי אסר שנאמר לכם ולא לגורים ולא לכלבים.